

Рони Џеј

Креативни центар

НАЈВАЖНИЈИХ СТВАРИ

које можете да учините
за своју децу

Едиција *Добар родитељ*

10 НАЈВАЖНИЈИХ СТВАРИ

које можете да учините за своју децу

Аутор: Рони Џеј (Roni Jay)

Наслов оригинала

Rony Jay

The 10 most important things you can do for your children

Copyright © Roni Jay 2008

This translation of THE 10 MOST IMPORTANT THINGS YOU CAN DO FOR YOUR CHILDREN 01 Edition is published by arrangement with Pearson Education Limited

За издање на српском језику © Креативни центар 2010

Превод са енглеског **Вукица Станковић**

Илустрације **Неда Докић**

Графичко обликовање **Душан Павлић**

Уредник **Наталија Панић**

Лектор **Ивана Игњатовић**

Технички уредник **Љиљана Павков**

Издаје

Креативни центар

Београд, Градиштанска 8

тел.: 011 / 3820 464, 3820 483, 2440 659

www.kreativnicentar.rs

e-mail: info@kreativnicentar.rs

За издавача **Љиљана Маринковић**

Штампа **Графипроф**

Тираж 3.000

ISBN 978-86-7781-813-5

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37.018.1(035)
159.922.73(035)
37.032(035)

ЏЕЈ, Рони

10 најважнијих ствари које можете да учините за своју децу / Рони Џеј ; превела са енглеског Вукица Станковић ; [илустрације Неда Докић]. - Београд : Креативни центар, 2010 (Београд : Графипроф). - 164 стр. : илустр. ; 24 см. - (Едиција Добар родитељ)

Превод дела: The 10 Most Important Things you can do for you Children / Roni Jay. - Тираж 3.000.

ISBN 978-86-7781-813-5

а) Породично васпитање - Приручници б) Родитељство - Приручници с) Родитељи - Деца - Приручници
COBISS.SR-ID 180395788

Рони Џеј

10

**НАЈВАЖНИЈИХ
СТВАРИ**

које можете да учините
за своју децу

Превела са енглеског
Вукица Станковић

Креативни центар

Садржај

Увод	5
1. Учините њихов свет постојаним	7
2. Подарите им мало магије	27
3. Покажите им како да разликују добро од лошег	41
4. Научите их да мисле својом главом	51
5. Пустите их да она воде вас	67
6. Заборавите на квалитетно заједничко време	81
7. Побрините се да увек видите <i>и шуму и дрвеће</i>	95
8. Научите их вредности новца	111
9. Покажите им да и броколи може бити забаван	127
10. Подарите им браћу и сестре	147
Закључак	163

Увод

Често се говори да је оно најважније што можете учинити за своју децу то да их волите. Па да, наравно. Узимам здраво за готово да лудо волите своју децу и да вам није потребна никаква књига која би вам у томе помогла. Ипак, ма шта било ко говорио – љубав није довољна. Према томе, шта је још веома важно?

Чинимо милион и једну ствар за своју децу – учимо их да ходају, проверавамо да ли имају чисте чарапе, поучавамо их како да буду безбедни, све до тога да пети пут стрпљиво слушамо како су постигли победнички гол на школском игралишту.

Ипак, ниједан родитељ нема довољно времена да све постигне (нити би било добро за нашу децу да то можемо). То је још израженије ако имате више деце, или захтеван посао, или сте самохрани родитељ. И како онда да одлучите шта је то што свакако морате да учините, а шта можете и да не урадите? Ако не желите да живите са сталном грижом савести, тескобом или стрепњом, заиста би било корисно да мало времена посветите размишљању о томе шта је то што ће имати највећи значај за ваше дете, а шта можете и да не учините.

Хајде да размислимо о вашем циљу. Желите да ваша деца уживају у детињству и желите да постану здраве, самоуверене, успешне одрасле особе, које ће бити срећне и које ће и своју околину чинити срећном. Када то схватите, мозак почиње да вам се усредсређује – али како да то даље сузите на оно што је *обавезно*? Како да знате шта је оно што је заиста, заиста важно?

Током више година посматрала сам многу децу како одрастају и увек сам била задивљена. Сопствену децу и да не помињем – имам их троје, као и троје пасторака, у чије сам животе ушла тек када су постали тинејџери. Дубока задивљеност оним што родитељи чине и ефектом који то има на њихову

децу навела ме је да разговарам с многим одраслима о њиховом детињству. И када све те податке саберете и ставите на једно место – постаје вам прилично јасно који родитељски поступци имају највећи значај.

Свела сам оно што је заиста суштинско на десет широких принципа. То је оно што морате исправно да урадите како бисте својој деци поставили добру основу за остваривање најиспуњенијег могућег живота. Све, наравно, можете да урадите исправно и на сопствени начин – сви смо ми различити. А некад ћете – морам вас на то упозорити – и погрешити. Сви ми грешимо. Али схватићете да грешите и исправићете грешку, па ће и то на крају бити у реду. На крају крајева, вашој деци нису потребни савршени родитељи (тек би то било неподношљиво!). Оно што је, међутим, вашој деци потребно јесу родитељи који њих стављају на прво место. А ако читате ове редове, претпостављам да се ваша деца налазе изнад вас на вашој листи приоритета. То је добро; приметила сам да су сви добри родитељи које познајем по томе слични.

У овој књизи говори се о много чему важном што ће бити од великог значаја за вашу децу. Али нема места за панику. Могла бих да се кладим да већину тога ви већ чините – чињеница да сте одлучили да прочитате ову књигу говори о озбиљности с којом схватате улогу родитеља, а већ је то велики плус. Ипак, будући да сте само људско биће, сигурно постоји још много тога важног о чему нисте размишљали.

Обично неке принципе сматрамо веома значајним (често повезане са оним што је имало велики утицај на нас кад смо били деца), док о другима и не размишљамо превише. Ова књига ће вам помоћи да уочите такве празнине и да обратите пажњу на све оно заиста битно што бисте могли да чините за своју децу. Нешто од тога може захтевати доста напора, а нешто ће бити сасвим природно. Може вас изнервирати то што вам је тешко нешто што вашем партнеру сасвим лако полази за руком, али то важи за обоје. С друге стране, међутим, ова књига ће вам помоћи да схватите колико онога што чините за своју децу и није толико значајно. И, што је најбоље, када остварите свих ових десет тачака о којима се у књизи говори, моћи ћете да престанете да се нервирате због свега осталог, да наставите да будете сјајан родитељ и уживате у својој деци.

1

УЧИНИТЕ
ЊИХОВ СВЕТ
ПОСТОЈАНИМ

Оно што је апсолутно најважније од свега што можете да учините за своју децу јесте да им изградите самопоуздање и самоувереност. То су особине које ће им омогућити да сама за себе створе већину онога што им је потребно.

Самопоуздање у великој мери долази од нашег поуздања у свет око нас. Ако можете да верујете да је ваш свет постојан и непроменљив (на прави начин), много ћете више бити сигурни у сопствено место и своју личност у том свету. Тако је наш посао да се побринемо за то да све што је битно у животу наше деце буде постојано и доследно.

Поврх тога, морамо се побринути да се она осећају добро у сопственој кожи. Треба да им кажемо колико су добра, а не колико су себична. Треба да их подсећамо на то да бити најбржи пливач није толико важно колико знати добро губити. Треба да им покажемо да могу да постигну више него што су свесна и да верујемо у њих.

Поставите јасне и непроменљиве границе

Ово је вероватно најважнија од свих дисциплинских мера. Од кључне је важности за вашу децу да се правила никада не мењају и не крше. Што је ваше дете емотивно нестабилније, у већој ће мери покушавати да помери те границе, али се оне никад не смеју мењати. Дете које има хистерични напад или које пролази кроз немиран период често проверава границе – не

зато што жели да ви попустите, него зато што жели да се увери у то да оне још постоје, да су константа на коју се могу ослонити, нешто постојано у променљивом свету.

Заправо, што бољи будете били у држању граница непроменљивим, лакше ће вам бити да децу држите под контролом. Једном кад буду схватила да ви *никада* не попуштате, престаће да гњаве с питањима. Неће желети да губе сопствено време. Не само што ће бити срећнија и самоуверенија већ ће почети и да прихватају *не* као одговор.

То значи да више неће бити питања о томе да остану мало дуже сваке вечери пре спавања, неће вас више гњавити да им купите ово или оно кад с њима идете у куповину, неће вас мољакати да извадите базен на надувавање када ви једноставно немате времена за то. Неће тражити ништа више када ви једном кажете *не*.

Колико сте пута чули друге родитеље како се жале: „Моје дете никад не ради оно што му кажем. Само ме притиска и притиска док на крају не попустим само да бих је ућуткала“? Такви родитељи сами праве мотку за сопствена леђа. Зашто деца притискају без престанка? Зато што знају да ће родитељ на крају попустити ако довољно дуго буду притискала. Ако сте упали у ту замку, заиста је тешко да се из ње извучете. Али је могуће. Биће то много теже него за оне родитеље који од почетка нису попуштали и које деца никада не притискају у толикој мери. Вашем детету биће потребно више времена да схвати како ви заиста никад нећете попустити и да зато може и да престане од вас нешто да тражи.

Родитељи који увек озбиљно мисле када кажу *не* заиста имају децу која их не притискају. Њихова се деца можда жале, кукају, запомажу или имају хистеричне нападе – иако у мањој мери него што би се то иначе дешавало – али не настављају да траже нешто када им је речено да то не могу имати.

Ако вам је прешло у навику да попуштате – можда не често, али је чак и једном или двапут довољно да ваша деца помисле да вас вреди притискати – требало би да себе стално подсећате на то како ће ваша деца с временом постати деца која не притискају ако само успете довољно дуго да издржите. Нећете бити награђени данас, сутра или следеће недеље, али ћете на крају бити награђени ако останете довољно чврсти. Када ваша деца једном за

свагда одустану од покушаја да вам промене мишљење, видећете да је све то вредело труда.

Мудро користиће реч „не“

Знам неке родитеље који почну тако што деци кажу *не*, али онда помисле да нису фер и попусте. Пре неки дан посматрала сам једну мајку како то чини у фазама. Њена ћерка тражила је да изнесе прибор за сликање на кухињски сто док сам била код њих у посети. Пошто је желела да ћаска са мном, а не да надгледа дете, мајка је рекла: „Не, али ако нас оставиш да разговарамо пола сата, пустићу те да сликаш касније.“ Ћерка је наставила да је гњави и мајци је на крају дозлогрдило јер је било немогуће разговарати уз толику буку. Онда је рекла: „Знаш шта, можеш да припремиш боје, али онда заиста мораш да нас мало оставиш на миру, иначе ти нећу дозволити да сликаш.“ Девојчица је изнела кутију с бојама, а затим је почела да досађује мајци тражећи да јој помогне да изнесе папир и воду за четкице, а мајка је и даље говорила: „Па, добро, али онда мораш да нас оставиш саме.“ Наравно да нас дете уопште није оставило саме, али ми се самозадовољно исцерило, с тријумфалним изразом лица, док нам је њена мајка била окренута леђима.

Јадна мајка је саму себе сатерала у ћошак. Почела је тако што је рекла *не*, а онда се осетила кривом јер је дала предност својој жељи да има мало мира и тишине над ћеркином жељом да слика. Постоје само два начина на која се можете извући из таквог шкрипца:

- ◆ Држите се онога што сте прво рекли, укључујући и то да не дозволите детету да касније слика ако настави да вас гњави, и изборите се са сопственим осећањем кривице.
- ◆ Немојте уопште да кажете *не*.

Увек је мудро брзо размотрити могуће последице пре него што кажете *не*. Ако не можете то брзо да урадите, реците детету: „Мораћу о томе да размислим“ или „Дај ми мало времена.“ Или оно грозно: „Видећемо...“ Кажем да је грозно јер сам то мрзела као дете, али морам да признам да је то најбољи приступ. Занимљиво је што ми је један пријатељ с којим сам разговарала о